Miljø-
direktoratet

Kari Hirth

Trondheim, 31.08.2021

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2021/3191	Arnt Hegstad

Vedtak i klagesak om etablering av sikteskive i Langsua nasjonalpark

Vi viser til klage på vedtak truffet av Langsua nasjonalparkstyre 02.11.2020. Klagesaken ble oversendt til Miljødirektoratet 01.03.2021.

Vedtak

Miljødirektoratet stadfester vedtak truffet av Nasjonalparkstyret for Langsua nasjonalpark, 21.12.2020. Vedtaket er vurdert etter naturmangfoldloven § 48, jf. forvaltningsloven § 34.

Bakgrunnen for saken

Det er søkt om dispensasjon til oppsetting av en sikteskive på Skaget, som er den høyeste fjelltoppen i Langsua nasjonalpark. Søknaden er innsendt av Kari Hirth på vegne av en egen prosjektgruppe.

Nasjonalparkstyret fikk seg forelagt denne søknaden i møte 11.05.20 (sak 28/2020), men valgte å utsette behandlingen saken i påvente av at styret først skulle gjøre en prinsipiell avklaring. En slik avklaring ble gjort 02.11.2020 gjennom nasjonalparkstyrets behandling av sak 40/2020. Gjennom denne avklaringen ble det gjort en generell vurdering for alle vernekategoriene i Langsua.

Nasjonalparkstyrets prinsipielle avklaring var en generell vurdering av fremtidig policy for denne type saker, men ble likevel gitt klagerett. Prosjektgruppen ved Kari Hirth klaget derfor på uttalelsen fra nasjonalparkstyret.

Nasjonalparkstyret behandlet denne klagen som i en ordinær klagesak i styremøte 21.12.2020. I samme møte behandlet de også selve søknaden om oppsetting av sikteskive som egen sak. Søknaden ble her avslått bl.a. med henvisning til styrets prinsipielle uttalelse.

Klager mottok 04.01.2021 en e-post fra nasjonalparkstyret hvor de opplyser at de ved en feil har skrevet at det prinsipielle vedtaket fra 02.11.20 kunne påklages. Det var ikke klageadgang på dette vedtaket. Klager fikk derfor ny frist til å fremme ny klage.

Miljø-
direktoratet

Nasjonalparkstyrets vedtak ble deretter påklaget av prosjektgruppen 05.01.2021. I klagen fra prosjektgruppen v/Hirth står det kun at de opprettholder sin klage fra 06.12.2020, dvs. at de henviser til tidligere klage på det prinsipielle vurderingen.

Nasjonalparkstyret behandlet den nye klagen 24.02.2021, men fant ikke grunnlag for å endre eller oppheve eget vedtak. Klagesaken ble derfor oversendt til Miljødirektoratet for klagebehandling 01.03.2021.

Kari Hirth har i e-post 22.03.2021 sendt oss ytterligere informasjon om klagesaken. Her vises det bl.a. til planene om å restaurere varden på toppen av Skaget, og at en sikteskive på toppen vil forbedre naturopplevelsen for både unge og gamle.

Miljødirektoratet har ikke funnet det nødvendig å forelegge nasjonalparkstyret denne e-posten for uttalelse.

Begrunnelse for klagen

Prosjektgruppen viser til at det i 2011 ble tillatt oppført en sikteskive i Rondane nasjonalpark. I saksdokumentene for denne saken var det vektlagt at tiltaket ville gi allmennheten anledning til en god naturopplevelse og at det var forsvarlig i forhold til verneverdiene og verneformålet for nasjonalparken.

Klager mener at en tillatelse ikke vil gi presedens for andre liknende søknader. Skaget er "kongen av toppene i området", og det er naturlig at det er denne toppen som har sikteskive. Klager viser også til at det allerede er en varde på toppen som må betraktes som et naturinngrep. Det er ønskelig å restaurere denne varden samtidig som det settes opp en sikteskive.

Det er også trukket frem at hele det tekniske arbeidet med skiven allerede er utført av nå avdøde Jan Wollan. Oppsetting av denne sikteskiven er å anse som hans siste vilje.

Nasjonalparkstyrets vurdering av klagen

Nasjonalparkstyret mener at det ikke er grunnlag for å sidestille tillatelsen i Rondane nasjonalpark med denne saken. Vedtak som treffes i andre nasjonalparker blir gjort under andre forutsetninger, og kan ikke påberopes som grunnlag for at samme vedtak bør treffes i Langsua.

I Langsua nasjonalpark er det flere topper med et meget vidt utsyn. Noen av disse toppene har ikke spesielt sårbare naturkvaliteter og flere er benyttet til friluftsliv. Det kan således ikke utelukkes at det kommer flere søknader om sikteskiver i nasjonalparken hvis det åpnes for slike tillatelser.

Nasjonalparkstyret mener opplysningene om Wollans arbeid med sikteskiva er personlige forhold som ikke relevant for denne saken.

Miljødirektoratets vurderinger

Miljødirektoratet er klageinstans og kan vurdere alle sider av saken, herunder ta stilling til nye omstendigheter som blir kjent, jf. forvaltningsloven § 34. Klageinstansen kan treffe nytt vedtak i

saken eller oppheve det opprinnelige vedtaket og sende saken tilbake til ny behandling i førsteinstansen.

Vi vil bemerke at det har vært en noe uryddig saksbehandling i denne saken. Dette skyldes i hovedsak at nasjonalparkstyret behandlet prosjektgruppens "klage" på styrets prinsipielle vurdering rundt etablering av sikteskiver (Utvalgssak 40-2020) som en ordinær klagesak og anbefalte at styrets vedtak av 02.11.2020 skulle opprettholdes. I samme møte ble det også gjort en individuell behandling av prosjektgruppens søknad og truffet vedtak om avslag.

Miljødirektoratet har imidlertid funnet at klagesaken kan behandles på tross av feil i saksbehandlingen. Vi har i denne vurderingen lagt avgjørende vekt på at det det samlet sett foreligger tilstrekkelige opplysninger i saken og at det har gått lang tid fra søknaden ble innsendt.

Det finnes samlet sett mye informasjon om området som økosystem og områdets sårbarhet for påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8.

Verneformålet for Langsua nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep. Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på:
- et lavfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold herunder arter, bestander og naturtyper ferskvann/våtmark, urskog/gammelskog, høgstaudebjørkeskog, kalkrike områder i fjellet, rasmark og naturbeitemark
- vakre og egenartede landskap
- særpregede kvartærgeologiske forekomster
- kulturminner.

Det fremgår også av verneformålet at allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Det generelle restriksjonsnivået for nye inngrep fremgår av verneforskriften § 3. Her er det i utgangspunktet et generelt forbud mot alle nye inngrep. Det er åpnet for at det kan søkes om noen spesifiserte byggetiltak og gjort generelt unntak for vedlikehold av eksisterende innretninger.

Søknaden må vurderes etter naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ hvor forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Bestemmelsen er først og fremst ment brukt på spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Vilkårene etter lovens første ledd første alternativ er kumulative og innebærer at tiltaket verken må stride mot vernevedtaket formål eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Dersom begge vilkårene i bestemmelsen er oppfylt, avgjør forvaltningsmyndigheten ut fra en skjønnsmessig vurdering om dispensasjon skal gis eller ikke. En slik anledning til å vurdere en dispensasjon innebærer aldri at en søker har noe rettskrav på å få en tillatelse.

I forvaltningsplanen for verneområdene i Langsua inngår det også en besøksstrategi som viser at alle planlagte informasjons- og startpunkter ligger i landskapsvernområder eller like utenfor verneområdene. Dette er en bevisst strategi fra verneområdestyret sin side for å kanalisere ferdsel og skjerme verneverdier sentralt i nasjonalparken. Denne strategien gjelder også for tekniske installasjoner som kan påvirke ferdselsmønsteret i området.

Vi mener klagers henvisning til en tilsvarende sak i Rondane nasjonalpark ikke har direkte betydning for utfallet av denne saken. Nasjonalparkstyret for Langsua må gjøre egne vurderinger ut fra naturforholdene på stedet og de strategiske vurderingene som ligger til grunn for retningslinjene i forvaltningsplanen/besøksstrategien.

Det er for oss noe uklart hvordan nasjonalparkstyret har vurdert forholdet til verneformålet og naturmangfoldloven § 48. Under enhver omstendighet vil inngrep som oppføring av sikteskiver kunne komme i strid med verneformålet både med hensyn til selve inngrepet, og konsekvensene av uheldig kanalisering av ferdsel. Tilrettelegging for ferdsel og bruk av nasjonalparken skal primært skje uten denne type tekniske innretninger.

Vi ser også at det er ulike synspunkter på betydningen av presedens ved en eventuell tillatelse. Dette er etter vår oppfatning mulige konsekvenser som nasjonalparkstyret alltid skal vurdere når det gis tillatelser med bakgrunn i verneforskrifter. Tillatelser til naturinngrep og oppføring av tekniske installasjoner bidrar generelt til økt press for tilsvarende eller sammenlignbare tiltak. Dette er etter vår oppfatning hensyn som nasjonalparkstyret kan tillegge vekt i sin skjønnsmessige vurdering av denne saken.

I likhet med nasjonalparkstyret mener vi at ønsker fra avdøde Wollan ikke kan tillegges vekt ved nasjonalparkstyrets vurdering av søknaden.

Vi finner ikke grunnlag for å overprøve de vurderingene som ligger til grunn for nasjonalparkstyrets vedtak.

Klagerett
Vedtaket er endelig, og dere kan ikke klage på vedtaket.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Arnt Hegstad

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Miljø-
direktoratet

Kopi til:

Langsua nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Innlandet			